

פרשת ויחי

נעים קדימה

ספר בראשית נחתם בפיוס מרוכם נפש בין בני יעקב. אחי יוסף חששו שהוא לא סלח להם באמת ובתמים על שנמכר לעבדות. הם חשדו בו שהוא רק משהה את נקמתו עד לאחר שאביהם ימות. עתה, משמת, הם נותנים ביטוי לחרדתם. אולם יוסף מתעקש להרגיעם:

"אל תיראו, כי התחת א-להים אני? וא אתם חשבתם עלי רעה, א-להים חשבה לטבה למען עשה כיום הזה להחית עם רב" (בראשית נ, יט-כא)

זו הפעם השנייה שיוסף אומר דבר מעין זה. הפעם הקודמת הייתה כאשר הוא גילה להם לראשונה שהוא, האיש שהם חשבו למצרי ושמם צפנת פענח, הינו בעצם יוסף אחיהם: "אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה! ... ועתה, לא אתם שלחתם אתי הנה כי ה-א-להים". (בראשית מה, ד-ח)

זהו רגע מכריע בתולדות האמונה. הוא מציין את הולדתה של הסליחה. **זהו הרגע המתועד הראשון שבו אדם אחד סולח לאחרים על עוול שנעשה לו.** ומלבד כל זאת, הרגע ההוא מכונן עיקרון חשוב נוסף: **רעיון ההשגחה הא-לוהית.**

גדולתו של יוסף הייתה שהוא הבחין בכך. הוא ראה את התמונה הגדולה. שום דבר בחייו, לא התרחש במקרה. ההתנכלות לו להורגו, מכירתו לעבדות, העלילה שתפרה לו אשת פוטיפר, שבתו בבית הסוהר, תקוות הנכזבת ששר המשקים יזכור אותו ויפעל לשחרורו – כל המאורעות הללו, שהיו עלולים להטילו מתהום אחת של ייאוש לתהום ייאוש עמוקה ממנה, התגלו במבט לאחור כשלבים חיוניים במסע שהוביל אותו אל כס המשנה למלך מצרים ואל היותו האדם היחיד שבידיו להציל את הממלכה כולה, כמו גם את משפחתו שלו, מגוויעה ברעב.

יוסף ניחן במנה-אחת-אפיים של אחד הכישרונות הנחוצים למנהיג: היכולת להמשיך ולצעוד קדימה למרות התנגדות, קנאה, עלילות כזב ומכשולים.

מעובד מתוך האתר של הרב זקס וספרייו השונים
לקריאה בהרחבה סרקו את הברקוד

מהתנגדות להזדמנות

כל מנהיג המתעקש על דבר-מה ייתקל בהתנגדות. לעיתים מדובר בהתנגשות אמיתית של אינטרסים. מנהיג שנבחר כדי להגדיל את השוויון בחברה יגרוף כמעט תמיד את תמיכתם של העניים ואת עוינותם של העשירים. וכן הפוך. אי אפשר להימלט מזה.

כל מנהיג שנבחר למשהו, כל מנהיג שהינו אהוד יותר ממתחריו או מוכשר מהם, ייתקל בקנאה. יריביו יאמרו, "למה לא אני נבחרתי?" כך חשב קורח על משה ואהרן. וכך חשבו גם האחים על יוסף כשראו שאביהם מעדיף אותו על פניהם'.

בנאמו המפורסם בטקס קבלת תארים באוניברסיטת סטנפורד סיפר סטיב ג'ובס המנוח על שלוש מכות גורל שעיצבו את חייו: נשירה מהאוניברסיטה, פיטורין מחברת אפל שהוא היה מייסדה, ואבחון של סרטן הלב לב בגופו. **במקום להיות מובס מהמכות הללו, הוא הפך כל אחת מהן להזדמנות יצירתית.**

אחת מאמרותיו של וינסטון צ'רצ'יל כי "הצלחה היא היכולת לצעוד מכישלון לכישלון בלי לאבד את ההתלהבות".

משבר כחלק מצמיחה

יוסף הצליח לעמוד בסדרה של כישלונות בזכות אמונתו בהשגחה הא-לוהית. הוא הבין שכל הקשיים שעבר היו חלק מתוכנית גדולה יותר, בה הוא רק שותף, ולא המנהל היחיד של חייו. יוסף הבין שהרעות שפגעו בו היו הכרחיות לתוצאה הסופית, ולכן הוא הצליח לשמור על אופטימיות מבלי להתמרמר על העבר או להתייאש מהעתיד. אמונה זו העניקה לו את הכוח להתמודד עם אתגרי החיים, והפכה את הרוע שכוון כלפיו לטובה, כפי שאמר: "א-להים חֲשָׁבָה לְטֹבָה".

עקרונות
במנהיגות

האם רעיון זה, של השגחה עליונה, נותן
לכם כוח לסלוח למי שאתם מרגישים
שהרע לכם?

עקרונות במנהיגות - הרב יונתן זקס | נעים קדימה

עקרונות
בחינוך

סליחה, פיוס, התמודדות עם התנגדות

צוותי חינוך:

- **סליחה ופיוס בצוות החינוכי:** כיצד נוכל, כצוות חינוכי, לפתח את היכולת לסלוח זה לזה ולבנות סביבת עבודה חיובית יותר?
- **התמודדות עם התנגדות ומכשולים בצוות:** איך נוכל לשפר את היכולת שלנו, כצוות, להתמודד עם התנגדויות פנימיות או חיצוניות ולפעול יחד ביעילות?
- **למידה מכישלונות בצוות:** כיצד הצוות שלנו יכול ללמוד מהכישלונות שחווינו בעבודה המשותפת, ולהפוך אותם להזדמנויות לשיפור?

תלמידים:

- **סליחה:** כיצד אתם יכולים ללמוד לסלוח לאחרים, גם כאשר נפגעתם מהם?
- **התמודדות עם מכשולים:** איך אתם יכולים להמשיך לפעול ולהתקדם, למרות התנגדויות או קנאה שאתם חווים?
- **למידה מכישלונות:** איך אפשר להפוך את הכישלונות שלכם להזדמנויות לצמיחה ולהצלחה?

